

Aan de Raad

Made, 2 november 2022

Raadsvergadering 8 november 2022		Registratienummer: 2022036075 2022036075 Casenr: 22.00570
Onderwerp: Tijdelijke huisvesting Oekraïense vluchtelingen		
Portefeuillehouder: drs. G.L.C.M. de Kok Ambtelijke coördinatie: Grondgebied Steller: J. Oosterling	Bijlagen: 1. Raadsbesluit 2. Overzicht van vragen en antwoorden.	Ter inzage: 1. Brieven en reacties van inwoners en organisaties
SAMENVATTING Het college is voornemens om te besluiten tot het aangaan van een privaatrechtelijke rechtshandeling. Deze bevoegdheid berust volgens art. 160, lid 1, sub d Gemeentewet bij het college. ▪ Het college is voornemens om een overeenkomst aan te gaan betreffende de huur van een riviercruiseschip voor de opvang van maximaal 144 Oekraïense vluchtelingen, voor de periode van medio november 2022 tot 2 april 2023. ▪ Het college is voornemens het schip aan te laten meren aan de steiger bij de firma Crezée in de Buitenhaven van Lage Zwaluwe. Op 18 oktober heeft het college besloten: ▪ medewerking te verlenen aan het verzoek van de Veiligheidsregio om tijdelijk huisvesting te bieden aan Oekraïense vluchtelingen; ▪ daarvoor een cruiseschip te huren en dit schip aan te leggen in de haven van Lage Zwaluwe; onder voorbehoud dat een meerderheid van de raad haar steun uitspreekt aan de uitvoering hiervan, gelet op de ingrijpende gevolgen van dit besluit. In dit raadsvoorstel wordt de raad gevraagd haar wensen en bedenkingen kenbaar te maken alsmede een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen. Als een meerderheid van uw raad steun uitspreekt kan het genomen besluit in werking treden.		

VOORGESCHIEDENIS

De staatsecretaris van Justitie en Veiligheid vroeg de veiligheidsregio's om 75.000 noodopvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne te creëren. De veiligheidsregio heeft een taakstelling t.a.v. het plaatsen en huisvesten van vluchtelingen en statushouders. Ter realisering van een deel van deze taakstelling heeft de veiligheidsregio de gemeente Drimmelen gevraagd een tijdelijke voorziening in te richten voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Overleg met het ministerie en de veiligheidsregio leidde tot de mogelijkheid om tijdelijk een cruiseschip te huren voor de huisvesting van 144 mensen. De gemeente heeft aan eerdere verzoeken geen gehoor kunnen geven omdat er in de gemeente geen opvanglocaties zoals grotere leegstaande gebouwen zijn.

Het college heeft daarom op dinsdag 18 oktober in principe besloten om:

1. Medewerking te verlenen aan het verzoek van de veiligheidsregio om tijdelijk huisvesting te bieden aan Oekraïense vluchtelingen.
2. Daarvoor richting de veiligheidsregio, de intentie uitgesproken, een cruiseschip te huren voor de huisvesting van 144 Oekraïense vluchtelingen.
3. Het cruiseschip aan te meren aan de gemeentelijke aanlegkade in de buitenhaven van Lage Zwaluwe voor de periode van medio november 2022 tot 2 april 2023.

Direct nadat bovenstaand principebesluit is genomen is dit besluit met omwonenden gecommuniceerd.

Er is een bewonersbrief huis aan huis bezorgd bij de direct omwonenden. Er heeft een persgesprek plaats gehad. Woensdagmiddag 19 oktober is een eerste informatiebijeenkomst voor de omwonenden georganiseerd.

Op donderdag 20 oktober, maandag 31 oktober en dinsdag 1 november hebben drukbezochte bewonersbijeenkomsten plaats gehad.

Tijdens deze bijeenkomsten zijn veel vragen gesteld, zorgen gedeeld maar ook suggesties gedaan. In de bijlage vindt u een overzicht van de vele vragen die zijn gesteld met de beantwoording.

De bewoners deden ook suggesties voor alternatieve locaties die nog niet door de gemeente waren onderzocht.

Een van de suggesties was om het schip niet aan de gemeentelijke kade aan te meren. De door omwonenden aangedragen alternatieven hiervoor waren de overkant van de haven (bij firma Crezée), of net buiten de haven aan de Amer. Na de bewonersavond bood de firma Crezée aan om het schip tegen haar ligplaatsen aan te leggen.

Een andere serieuze suggestie was het schip af te meren aan de Amer in Drimmelen, tussen de ligplaats van de Zilvermeeuw en de in-/uitgang van de jachthaven, een plek waar nu geen afmeervoorzieningen zijn. Deze alternatieven zijn door de gemeente serieus onderzocht.

Onderzoek locatie Lage Zwaluwe

Na het verkennen van de ruimtelijke mogelijkheden en besprekingen met meerdere ondernemers, kan geconcludeerd worden dat het cruiseschip aan de overkant van de binnenhaven, bij firma Crezée, kan worden aangelegd. Hierover is overeenstemming met de firma Crezée. Deze nieuwe voorkeurslocatie is gepresenteerd op de bewonersavond van maandag 31 oktober.

Onderzoek locatie Drimmelen

Tijdens de bewonersavonden is door de burgemeester de toezegging gedaan dat opnieuw gekeken zou worden naar de mogelijkheid om de boot aan te meren op de Amerlocatie in Drimmelen. Het gaat dan om de locatie tussen de aanlegsteiger van de Zilvermeeuw en de in-/uitgang van de jachthaven.

Twee bewoners uit de naastgelegen wijk met nautische ervaring, hebben aangeboden hun expertise daarbij in te zetten.

De locatie aan de Amer is eerder afgefallen om drie redenen:

- Het duurt ongeveer 6 weken om de aanmeervoorzieningen te realiseren. Die tijd is niet beschikbaar.
- De boot komt relatief ver op het water te liggen waardoor er sprake kan zijn van hinderlijke deining.
- Er was twijfel over de vraag of Rijkswaterstaat zou meewerken op deze locatie.
- Het ontbreekt in het dorp Drimmelen aan voorzieningen zoals een school, een winkel, sportverenigingen- en voorzieningen en zorgvoorzieningen.

Op 2 november heeft er een gesprek plaatsgevonden met de twee inwoners. De belangrijkste conclusie van dat gesprek was dat het mogelijk moet zijn om de bestaande dukdalven (aanmeerpalen) uit de haven van Lage Zwaluwe te verplaatsen naar Drimmelen. Daardoor is het mogelijk om sneller dan tot nu toe werd aangenomen de aanmeervoorziening te realiseren.

Na dit gesprek is gesproken met de eigenaar van de firma Gebroeders De Leeuw over de (technische) haalbaarheid van dit idee. Deze firma heeft enkele jaren geleden de damwanden geplaatst en de stortstenen gelegd. Dat heeft geleid tot de volgende conclusies:

- De dukdalven zijn ongeveer 20 meter lang en geschikt voor de aanmeerlocatie in Drimmelen.
- Voor het verwijderen van de palen moet een groot schip met stelling worden ingehuurd. Er is een risico dat zo'n schip op korte termijn niet beschikbaar is.
- Het verwijderen van de palen gebeurt met trilapparatuur en deze heeft een hoge frequentie en kracht zodat er overlast in de aanliggende woningen ontstaat.
- Omdat de onderwaterbodem varieert in diepte zal door de trillingen het talud met stortsteen deels instorten tijdens deze werkzaamheden. Ook is er een risico dat de damwand schade oploopt bij het verwijderen van de dukdalf. Dit dient dan hersteld te worden.
- Voordat de palen verwijderd kunnen worden dient de bovenzijde van de paal verwijderd te worden (en naderhand weer worden aangebracht).
- Het verwijderen, transport en verplaatsen duurt ca. 3 werkdagen.
- Als der dukdalven verplaatst zijn kunnen er in de buitenhaven van Lage Zwaluwe geen binnenvaartschepen meer aanmeren. Overwogen zou kunnen worden nieuwe dukdalven te plaatsen. De uitvoeringstermijn voor de nieuwe dukdalven bedraagt minimaal 6 maanden.
- Over de kosten is in dit stadium nog niks te zeggen.

Behalve over de technische voorzieningen is ook gesproken over de juridische aspecten (de vergunningen). Voor het aanmeren van een boot aan de Amer is een vergunning nodig in het kader van de Wet Natuurbescherming (Provincie Noord Brabant) en de Waterwet (Rijkswaterstaat). Met beide instanties is contact. De vergunningen zullen moeten worden aangevraagd, waarbij de voorlopige inschatting is dat de vergunningen ook verleend zullen worden. Voor de buitenhaven van Lage Zwaluwe zijn die vergunningen niet nodig. Overigens is in de handleiding van de veiligheidsregio aangegeven dat het vanwege de bijzondere situatie logisch is om niet te wachten met het aanmeren van de boot tot de vergunning rechtsgeldig is. Wel moet vooraf worden afgestemd met, in dit geval, Provincie en Rijkswaterstaat.

Afweging locaties Crezée en Drimmelen

De vraag is nu wat de voor- en nadelen zijn van de beide locaties.

Lage Zwaluwe voordelen

- De locatie Crezée is beschikbaar, met de ondernemers zijn afspraken gemaakt.
- De locatie is minder belastend voor de Ameroever/Princenhil aan de overzijde van de haven voor wat betreft aan- en afvoer, verkeer en voetgangers en mogelijke andere hinder vanaf het schip
- Lage Zwaluwe beschikt over voorzieningen (zoals winkels en supermarkt, school, sportvoorzieningen, zorgvoorzieningen, openbaar vervoer)
- Vanuit maatschappelijk perspectief: we willen de vluchtelingen een letterlijk veilige haven bieden. De locatie ligt enigszins van de woningen af maar hoort toch duidelijk bij het dorp.
- In Lage Zwaluwe is reeds een communicatietraject gelopen en met de inbreng van de bewoners en ondernemers en hiermee zal rekening worden gehouden in het verdere traject.
- Technische voorzieningen zoals elektriciteit en wifi zijn relatief eenvoudig te realiseren en in voorbereiding
- De locatie ligt in de luwte van de haven. Bij slechte weersomstandigheden is dat een voordeel.

Lage Zwaluwe nadelen

- Er is veel weerstand tegen de komst van de boot, met name de bewoners van de woonwijk aan de overzijde van de ligplaats (Ameroever/Princenhil) hebben veel zorgen.
- De verkeerskundige ontsluiting is een aandachtspunt. Vanuit verkeerstechnische benadering is er geen knelpunt. Het beeld van opvang elders is dat er een vrachtwagen per week het vuilnis ophaalt en dagelijks een levering voor brood en een levering voor andere levensmiddelen plaatsvindt. We kunnen hierbij afspraken maken over de routes.
Het totale aantal voertuigen blijft binnen de normeringen. Gevoelsmatig zullen de bewoners meer verkeer ervaren en daarmee ook de overlast.

Drimmelen voordelen

- De boot ligt relatief afgelegen waardoor eventuele hinder van het schip, verkeersafwikkeling en aan- en afvoer van goederen geen knelpunten op zullen leveren omdat geen woonwijk in de buurt ligt.

Drimmelen nadelen

- Er kan (nog) niet gegarandeerd worden dat de locatie beschikbaar is op 15 november.
- Er zijn nog onduidelijkheden over de beschikbaarheid van voorzieningen zoals elektriciteit en wifi.
- De oplossing om met dukdalven uit de haven van Lage Zwaluwe te werken heeft technische en praktische bezwaren
- Drimmelen beschikt niet over voorzieningen (winkels of supermarkt, een school, sportvoorzieningen, zorgvoorzieningen, openbaar vervoer)
- Er is in Drimmelen tot nu toe niet gecommuniceerd met de bewoners, ondernemers en andere stakeholders zoals de watersportvereniging en Jachthaven Drimmelen.
- Voor het parkeren en het plaatsen van voorzieningen t.b.v. stroom, afval etc. moeten we gebruik maken van terreinen van derden. Hierover is in dit stadium ook nog niet met betrokkenen gesproken
- Vanuit maatschappelijk opzicht zoeken we een plek waar oorlogsvluchtelingen zich veilig kunnen voelen. De bedoelde locatie ligt ver van de bewoonde wereld en van voorzieningen af.

Conclusie

Alles overwegend is het advies om vast te houden aan de voorkeurslocatie in Lage Zwaluwe. Uit ervaringen elders bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen blijkt dat hinder vanaf de locatie (ook schepen) en verkeer beperkt is. We verwachten dat dat hier ook zo zal zijn, onder meer doordat we goede afspraken kunnen maken over beheer, veiligheid en verkeersafwikkeling.

Als de gemeenteraad toch wil kiezen voor de locatie Drimmelen dan is ons advies om voldoende tijd te nemen voor de noodzakelijke communicatie en technische uitwerking. Dit zal ten koste gaan van de opvangperiode. De beoogde periode van vierenhalve maand wordt dan korter, aangezien het schip per 2 april weer in de gewone vaart wordt genomen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Het college wil met het realiseren van de tijdelijke opvang een bijdrage leveren aan de opvang van oorlogsvluchtelingen uit Oekraïne. Dit willen we doen door het schip tot 2 april 2023 bij Crezée aan te laten liggen.

HOE PAST DIT BINNEN BELEID EN WETGEVING?

Sinds 4 maart 2022 is de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) geactiveerd waarmee ontheemden uit Oekraïne opvang en voorzieningen krijgen in Nederland en andere EU-landen. De RTB geeft ontheemden uit Oekraïne in Nederland recht op opvang en medische zorg maar ook het recht om te werken. Met het aanleggen van de boot wordt aan deze wetgeving voldaan.

Conform de 'Wet verplaatsing bevolking' en de 'Coördinatiewet uitzonderingstoestanden' is er in deze crisissituatie geen bijzondere toestand van toepassing verklaard, naar aanleiding van de vluchtelingenstroom die voortvloeit uit de oorlog, die ertoe leidt dat er niet hoeft te worden voldaan aan reguliere wettelijke verplichtingen.

Op de betreffende locatie vigeert het bestemmingsplan 'Kern Lage Zwaluwe', vastgesteld op 21 maart 2013, wat de bestemming Water op de locatie legt. Het tijdelijk aanleggen van een boot is niet met deze bestemming in strijd. Specifiek voor deze locatie geldt daarnaast dat er geen omgevingsvergunning nodig is voor de activiteit 'Water' en 'Natuur', aangezien de locatie buiten Natura2000 gebied en niet in de Amer is gelegen.

Duurzaamheidsparagraaf?

Niet van toepassing

WAT GAAN WE DOEN?

Een aantal medewerkers uit de ambtelijke organisatie is al volop bezig met het voorbereiden van de komst van maximaal 144 Oekraïense vluchtelingen. Er is een projectorganisatie opgericht en er wordt gewerkt aan een draaiboek. We maken gebruik van de ervaringen die andere gemeenten hebben opgedaan bij de opvang van vluchtelingen. Een aantal van onze medewerkers heeft meegewerkt aan de opvang van (Oekraïense) vluchtelingen in Geertruidenberg, Loon op Zand en Moerdijk. Van deze ervaringen maken we dankbaar gebruik.

Maatschappelijke organisaties worden benaderd en gevraagd om hun bijdrage te leveren aan de opvang en de ondersteuning van de vluchtelingen.

Vanuit het college en de ambtelijke organisatie hebben we gesproken met verschillende maatschappelijke partners onder andere met de directeur van Basisschool De Grienden en met de directeur-bestuurder van scholenstichting De Waarden. De lijntjes zijn kort en zodra er meer bekend is over de samenstelling van de groep vluchtelingen, zullen we opnieuw in

contact treden. De druk op het onderwijs is al groot op dit moment en we realiseren ons met elkaar dat het een enorme opgave zal zijn om (taal)onderwijs voor Oekraïense kinderen te verzorgen. Samen zullen we er echter alles aan doen om dit gerealiseerd te krijgen, ook met de scholenstichtingen met scholen in de andere dorpen van onze gemeente.

Op 3 november jl. heeft wethouder Vissers samen met de beleidsmedewerker gezondheid een inhoudelijk verkennend gesprek gevoerd met de huisarts en de praktijkmanager in Lage Zwaluwe. Ook in de huisartsenzorg is de reguliere druk al hoog en logischerwijs zijn er dus zorgen. Met de komst van de boot en de Oekraïense vluchtelingen komt er echter ook een pakket aan “basiszorg” mee. We duiden de komende periode nader wat dit precies betekent, ook voor de huisartsenpraktijk en de apotheek.

Ondertussen blijven we met deze partijen in contact.

WIE ZIJN DE BETROKKEN PARTIJEN?

De betrokken partijen zijn het ministerie van Justitie en veiligheid, de Veiligheidsregio, de firma Crezée, omwonenden, de inwoners van Lage Zwaluwe, een groot aantal maatschappelijke organisaties zoals de School, Surplus, zorgverleners, etc.

WAT ZIJN DE KOSTEN?

De kosten voor de huur van het cruiseschip bedragen € 2.327.000,- exclusief de kosten van de ligplaats en aanvoer schoon drinkwater/ afvoer afvalwater en elektriciteit. Dit is wel inclusief husvesting, catering, schoonmaak, onderhoud, nautische bemanning, beveiliging, locatiemanagement (Rode Kruis), medisch ondersteuning en een post onvoorzien.

Tevens maakt de organisatie extra kosten voor inzet (extra) medewerkers, voor inburgering en participatie, faciliteren deelname aan de Drimmelse samenleving, etc. De gemeente ontvangt van het Rijk € 83,- per dag per Oekraïense opvangplek. In de bekostigingsregeling staat ook dat voor bijzondere opvanglocaties zoals een boot aanvullende financiering volgt – tot aan de daadwerkelijke kosten. Daar is bij sprake van bij het inzetten van een boot voor opvang van Oekraïense vluchtelingen. Daarmee is er een financiële garantstelling conform de voorwaarden uit het bekostigingsbesluit.

Uitvoeringskosten van het ambtelijk apparaat zijn uitgesloten in het bekostigingsbesluit. Deze kosten mogen dus niet worden opgevoerd (in het bestuurlijk akkoord is uitgangspunt dat gemeenten geen financieel nadeel mogen ondervinden). De inzet van medewerkers om de opvang van de vluchtelingen vraagt veel tijd en gaat ten koste van andere taken en werkzaamheden.

WAT ZIJN DE ALTERNATIEVEN?

Aangezien er in de gemeente geen leegstaande panden van enige omvang zijn, zoals een klooster of een school, is opvang op het water een optie om toch mee te kunnen werken aan de noodopvang, waarvoor een dringend verzoek wordt gedaan op de gemeente door de Veiligheidsregio en we onze maatschappelijke verantwoordelijkheid willen nemen.

De alternatieve locaties zijn hierboven besproken.

Een alternatief is dat we kiezen om geen noodopvang te doen.

HOE GAAN WE COMMUNICEREN?

Het definitieve besluit wordt gecommuniceerd met de inwoners van Lage Zwaluwe. Er is al een klankbordgroep ingesteld om het proces te begeleiden. Uiteraard blijft ook in het vervolgtraject communicatie een grote rol spelen voor een goed en humaan verblijf van de vluchtelingen.

WAT IS DE VERVOLGPROCEDURE?

Als een meerderheid van uw raad steun uitspreekt voor dit initiatiefbesluit kan het genomen besluit in werking treden. Uiterlijk 11 november 2022 dient het college de reder te laten weten dat de gemeente het riviercruiseschip gaat huren. In de loop van november 2022 zal het schip aanmeren. Dan zullen de eerste Oekraïense vluchtelingen aankomen en een tijdelijke woonplek krijgen in Lage Zwaluwe. Uiterlijk 2 april 2023 zal het cruiseschip weer vertrekken. Voor die tijd zullen de (overgebleven) vluchtelingen naar een nieuwe woonvoorziening verhuizen. Daarvoor staat het regionale en / of het landelijke verdeelcentrum garant

Burgemeester en wethouders van Drimmelen

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening

,

B e s l u i t :

Het college is voornemens om te besluiten tot het aangaan van een privaatrechtelijke rechtshandeling. Deze bevoegdheid berust volgens art. 160, lid 1, sub d Gemeentewet bij het college. Het college is voornemens om:

1. een overeenkomst aan te gaan betreffende de huur van een riviercruiseschip voor de opvang van maximaal 144 Oekraïense vluchtelingen, voor de periode van medio november 2022 tot 2 april 2023.
2. het schip aan te laten meren aan de steiger bij de firma Crezée in de Buitenhaven van Lage Zwaluwe (toelichting van het voorgenomen besluit.)

Voor het college deze besluiten neemt, stelt het college, gelet op de ingrijpende gevolgen van deze besluiten, de raad in de gelegenheid om wensen en bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van het voorgenomen collegebesluiten (art. 169, lid 2 en 4 Gemeentewet). Daartoe wordt dit raadsvoorstel aan uw raad voorgelegd.

In aanvulling hierop heeft het college aan haar besluiten een voorbehoud verbonden dat een meerderheid van de raad haar steun uitspreekt voor de uitvoering ervan. In aanvulling op de hiervoor gevraagde wensen en bedenkingen verzoekt het college de raad ook om haar steun uit te spreken voor de uitvoering van de besluiten. Nadat uw raad eventuele wensen en bedenkingen heeft vastgesteld en haar steun heeft uitgesproken zal het college besluiten nemen.

De raad van de gemeente Drimmelen,

gezien de voorgenomen besluiten van het college van burgemeester en wethouders van 8 november 2022, om

1. een overeenkomst aan te gaan betreffende de huur van een riviercruiseschip voor de opvang van maximaal 144 Oekraïense vluchtelingen, voor de periode van medio november 2022 tot 2 april 2023.
2. het riviercruiseschip aan te laten meren aan de steiger bij de firma Crezée in de Buitenhaven van Lage Zwaluwe

besluit het college van burgemeester en wethouders te berichten dat:

1. de raad geen bedenkingen heeft tegen de voorgenomen besluiten van het college;
2. de raad een voorbereidingskrediet van € 250.000 beschikbaar stelt voor de realisatie van een tijdelijke opvang van Oekraïense vluchtelingen in de buitenhaven van Lage Zwaluwe;
3. De raad stelt aanvullend op het principebesluit van het college de onderstaande kaders vast:
A) de raad vindt het van groot belang dat het college in de uitvoering van haar besluiten ten aanzien van "Tijdelijke huisvesting Oekraïense vluchtelingen" alles in het werk stelt om een menselijke en ordelijke opvang voor de Oekraïense vluchtelingen te realiseren met oog én aandacht voor de zorgen van omwonenden en betrokkenen. De raad vraagt daarbij in het bijzonder aandacht

voor:

- de bevoorrading van het schip zoveel mogelijk met zo min mogelijk overlast te organiseren;
- de lokale ondernemers zoveel mogelijk te betrekken, zodat ook zij diensten kunnen leveren en vacatures kunnen vullen;
- de verkeersontsluiting;
- het oprichten van een centraal punt waar je inwoners zich kunnen melden als zij zich onveilig voelen;
- het betrekken van maatschappelijke partners, ook uit de andere dorpen.

B) de raad draagt het college op tijdens de voorbereiding en uitvoering van het besluit en de vastgestelde kaders in gesprek te blijven met zowel de Oekraïense vluchtelingen als de omwonenden en betrokkenen.

4. Met spoed een visie op te stellen voor Lage Zwaluwe samen met de inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners. Aan hen vóór dit traject start te vragen op welke manier ze willen meedenken en meewerken met de gemeente zodat er een gezamenlijk traject gestart kan worden.

Made, 8 november 2022

de raad voornoemd,

F.M.C. Ronde
griffier

Drs. G.L.C.M. de Kok
voorzitter